

ประเภท : บทความทางวิชาการ

หัวข้อข่าว : พิธีไหว้ครูแพทย์แผนไทย

โดย : admin

ลงวันที่ : ศุกร์ ที่ 15 เดือน สิงหาคม พ.ศ.2557

เข้าชม : 1214

การไหว้ครูแพทย์แผนไทย

ในอดีต เรื่องของการเคารพครูบาอาจารย์นั้นมีความเจริญและถือจริงจังกว่กว่าสมัยนี้เป็นอย่างยิ่ง มีความพิถีพิถันในพิธีกรรม นับแต่ตั้งการเริ่มเตรียมข้าวของเครื่องเซ่นไหว้ที่จะใช้ในพิธีการ ซึ่งคิดว่าพิธีการเหล่านี้ น่าจะสืบทอดมาจากพิธีพราหมณ์ และได้สอดรับความละเอียดอ่อนของจิตใจคนสยาม ซึ่งเป็นคนที่อ่อนน้อมและเป็นคนที่มีความกตัญญูรู้คุณ เพราะพื้นฐานจิตใจได้ถูกบ่มเพาะด้วยพระพุทธศาสนาที่ให้ความสำคัญในเรื่องความกตัญญูเป็นอย่างมากประการหนึ่ง

ในส่วนของพิธีการไหว้ครูของสถาบันการแพทย์แผนไทยนั้น จะเป็นพิธีกรรมออกไปทางเซ่นไหว้สิ่งของมงคลต่างๆ สำหรับผู้รัเรียน เช่น ตำรา มีดหมอ ข้าวตอกดอกไม้ เป็นต้น ซึ่งเป็นการย้ำเตือนใจว่า ถ้าหากลูกศิษย์ได้ร่ำเรียนวิทยาการด้วยความเคารพนับถือในครูบาอาจารย์แล้ว เขาจะได้รับพลังอันยิ่งใหญ่ ประสบความสำเร็จในการเล่าเรียน

ในทางการแพทย์แผนไทยนั้นได้กำหนดให้มีพิธีไหว้ครูในเดือน ๖ หรือเดือน ๙ ของทุกปี เพราะถือเป็นช่วงฤดูกาลที่ดี โดยถือเอาวันพฤหัสบดี สัปดาห์ใดก็ได้ เป็นวันสำคัญที่จะประกอบพิธีไหว้ครูกัน และได้เชิญลูกศิษย์ของสถาบันการแพทย์แผนไทยที่ผ่านการอบรมหมอแผนโบราณ หมอพื้นบ้าน เข้าร่วมพิธี สำหรับพิธีการนั้นก็ปรับปรุงไปเรื่อยๆ ขึ้นอยู่กับว่าอาจารย์ท่านไหนมาจากสำนักใด เครื่องของบูชาจะมีอะไร ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับครูคนไหนจะเป็นผู้ประกอบพิธี จะให้จัดข้าวของเครื่องบูชอะไรบ้างก็ดำเนินการตามนั้น เพราะเป็นพิธีกรรมสืบทอด

การไหว้ครูจึงเป็นประเพณีสำคัญอย่างหนึ่งของสถาบันการแพทย์แผนไทย เป็นการแสดงถึงการเคารพและระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์และเป็นโอกาสที่ลูกศิษย์และอาจารย์จะได้พบปะกัน ได้ทราบถึงทุกข์ สุข ความเป็นอยู่ของกันและกัน

หากลูกศิษย์มีปัญหาจากการปฏิบัติงานก็มีโอกาสได้ซักถามอาจารย์ หรือผู้ใดที่มีความรู้ใหม่ๆ
ก็นำมาแลกเปลี่ยนกัน การไหว้ครูของแต่ละสาขาวิทยาการ โดยเฉพาะ
การไหว้ครูของศิลปินและช่างสาขาต่างๆนั้น มีการกำหนดขั้นตอนไว้เป็นแบบแผน
ทั้งยังปฏิบัติด้วยความเชื่อมั่นศรัทธาอย่างเหนียวแน่นกว่าการไหว้ครูด้านอื่นๆ
เพราะผู้เรียนต้องได้รับการถ่ายทอดจากง่ายไปสู่ยาก จากการเป็นผู้ไม่รู้ไปสู่ผู้รู้
ทั้งยังนำความรู้นั้นไปประกอบอาชีพด้วยความมั่นใจ
ทำให้มีความรู้สึกผูกพันและให้ความสำคัญกับครูมาก

ครูแพทย์แผนไทย

เดิมนั้นเชื่อกันว่า ครูของการแพทย์แผนไทยแต่โบราณนั้น คือ พระฤๅษีทั้งหลาย
ซึ่งเป็นผู้ค้นพบยาสมุนไพรต่างๆ อันประกอบ ด้วย พระฤๅษีอมรประสิทธิ์ พระฤๅษีนารด พระฤๅษี
สัชนาลัย พระฤๅษีตาไฟ พระฤๅษีดาวัว พระฤๅษีกัศยปะ พระฤๅษีสิงชะ พระฤๅษีกิลโยโกฐ
และจากการสืบทอด พระพุทธศาสนาในเวลา ต่อมา จึงได้บูชาแพทย์ประจำ พระองค์ของพระพุทธเจ้า คือ
พระครูชีวกโกมารภัจจ์ เป็นพระครูอีกท่านหนึ่ง ครูบาอาจารย์ทางการแพทย์แผนไทย จึงอาจแบ่งออก
เป็น 2 ประเภท คือ ครูที่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และครูที่เป็น บุคคลที่เสียชีวิตไปแล้วและได้รับ
การเคารพนับถือจาก คนในวงการแพทย์ ดังนี้

แพทย์แผนโบราณของไทยที่ได้ทำคุณ ประโยชน์ต่อวงการแพทย์แผนไทย
ซึ่งส่วนใหญ่ได้เสียชีวิตไปแล้ว เช่น

- สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
- สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
- พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
- พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
- พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิทวงศ์
- พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ (หมอพร)
- ขุนอุดมโอสธ (เพ็ชร แพทยานนท์)
- หมื่นชำนาญแพทยา (พลอย แพทยานนท์)